

Utbildningsnämnden

Ändring i utbildningsnämndens riktlinjer om uppföljning av närvaro samt skolplikt

Förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden antar riktlinjerna om uppföljning av närvaro samt av skolplikt, enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen.
2. Utbildningsnämnden beslutar att riktlinjerna gäller från och med 1 januari 2017.

Sammanfattning

I den gällande riktlinjen, som beslutades 2013, specificeras en så kallad ”åtgärdstrappa”, som är en rutin för att följa upp skolpliktiga elever med problematisk frånvaro. Rutinen ska ses som ett minimikrav och som ett led i att säkerställa att elever med problematisk frånvaro så fort som möjligt ska komma tillbaka till skolan och delta i undervisningen.¹

I detta ärende föreslår utbildningsenheten att vissa förtydliganden görs i gällande riktlinje, i syfte att ytterligare effektivisera arbetet på olika nivåer för att så snabbt som möjligt få tillbaka elever med problematisk frånvaro till skolan, så att de fullgör skolplikten och får sin rätt till utbildning tillgodosedd.

Ärendet

Bakgrund

Nacka kommuns riktlinje för uppföljning av närvaro samt skolplikt (UBN 2013/153-003) omfattar kommunala och fristående skolor i Nacka vad gäller de skolpliktiga elever som är folkbokförda i Nacka. Riktlinjen gäller i den mån skolorna saknar en motsvarande riktlinje eller väl inarbetad rutin för elever med frånvaro. Syftet är att skapa ett gemensamt förhållningssätt för uppföljning av skolpliktiga elevers närvaro, för information till utbildningsenheten om betydande frånvaro samt för skolpliktsanmälningar.

¹ Rutinen som beslutades 2013 är hämtad från SKL (2013), ”Vänd frånvaro till närvaro. Guide för systematiskt skolnärvaroarbete i kommuner”. Åtgärdstrappan är ursprungligen hämtad från Sollentuna kommun, vilken i sin tur byggde på ett underlag från Askim.

I den gällande riktlinjen, som beslutades 2013, specificeras en så kallad ”åtgärdstrappa”, som är en rutin för att följa upp skolpliktiga elever med problematisk frånvaro. Rutinen ska ses som ett minimikrav och som ett led i att säkerställa att elever med problematisk frånvaro så fort som möjligt ska komma tillbaka till skolan och delta i undervisningen.²

De ändringar som utbildningsenheten i detta ärende föreslår görs i riktlinjen avser främst förtydliganden i ”åtgärdstrappan”, utifrån de krav skollagen ställer på skolans huvudman och på elevens hemkommun. Beskrivande text kring detta föreslås också införas i inledningen av riktlinjen.

Utbildningsenheten har informerat rektorer och huvudmän i Nacka om de föreslagna ändringarna och gett möjlighet att återkoppla med frågor och synpunkter i samband med de chefsmöten för rektorer respektive huvudmän som hållits i september 2016. De synpunkter som framkommit är att det är önskvärt med tydlighet kring vad som avses med ”betydande frånvaro”. Därför har nya avsnitt med förtydligande text kring detta och andra viktiga begrepp i riktlinjen införts som inledande avsnitt i riktlinjen.

Gällande lagstiftning

Nacka kommuns riktlinje gällande uppföljning av närvaro och skolplikt förtydligar hur Nacka kommun tillämpar gällande nationellt regelverk. Syftet är att skapa ett gemensamt förhållningssätt hos de olika aktörerna. Reglerna om skolplikt, närvaro och ledighet finns i 7 kap skollagen och sammanfattas nedan.

Skolplikt

Barn som är bosatta i Sverige har skolplikt från och med det kalenderår barnet fyller sju år. Skolplikten upphör vid utgången av vårterminen det nionde året efter att eleven börjat fullgöra skolplikten. Om en elev utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver vårdnadshavare inte informeras samma dag.

Deltagande i utbildning

Skollagen anger också i kap 7 att en skolpliktig elev ska närvara i skolan och delta i den verksamhet som anordnas om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Kortare ledighet får beviljas för enskilda angelägenheter. Längre ledighet får beviljas om det finns synnerliga skäl. Det är enligt skollagen rektor som beslutar om ledighet. Rektorn får inte lämna över beslutanderätten till någon annan om ledigheten avser längre tid än tio dagar.

² Rutinen är hämtad från SKL (2013), ”Vänd frånvaro till närvaro. Guide för systematiskt skolnärvaroarbete i kommuner”. Åtgärdstrappan är ursprungligen hämtad från Sollentuna kommun, vilken i sin tur byggde på ett underlag från Askim.

Ansvar för att skolplikten fullföljs

Vårdnadshavarna till ett barn med skolplikt är enligt skollagen skyldiga att se till att barnet fullgör sin skolplikt. Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att vårdnadshavarna inte gjort vad de är skyldiga att göra, kan de föreläggas av hemkommunen att fullgöra sina skyldigheter. Ett sådant föreläggande kan också förenas med ett vite.

Utbildningsnämnden i Nacka har i egenskap av **hemkommun** ansvar för att alla skolpliktiga elever, som är folkbokförda i kommunen, har en skolplacering. Hemkommunen har också ett övergripande ansvar för skolpliktsbevakningen, det vill säga för att bevaka att eleverna faktiskt går i skolan och fullgör skolplikten. Hemkommunen kan, som nämns ovan, besluta om ett föreläggande med vite riktat till vårdnadshavarna om dessa inte har tagit sitt ansvar för att se till att eleven fullgör skolplikten.

Den kommunala och de fristående **huvudmännen** har ansvar för att eleverna på deras skolor genomför sin skolgång. Detta innebär ett långtgående och aktivt ansvar i den operativa verksamheten och skyldighet att vidta de åtgärder som krävs för att eleven ska gå i skolan och genomföra sin skolgång. För de kommunala skolorna i Nacka är det KSVU som är produktionsansvarig huvudman. För de fristående skolorna är det respektive fristående huvudman som är ansvarig i denna del.

Förslag till förtydligade riktlinjer

Utbildningsenheten föreslår att utbildningsnämndens riktlinje för uppföljning av närvaro i grundskolan och för skolpliktsanmälan (UBN 2013/) förtydligas så att det framgår i den så kallade "åtgärdstrappan" att:

- kommunala och fristående grundskolor ska informera huvudmannen när en skolpliktig elev folkbokförd i Nacka har betydande frånvaro³,
- huvudmannen för de kommunala respektive fristående grundskolorna ansvarar för att informera utbildningsenheten om skolpliktiga elever som är folkbokförda i Nacka har betydande frånvaro, det vill säga en betydande frånvaro från obligatoriska inslag och/eller en hög giltig frånvaro, som bedöms vara problematisk, samt att
- huvudmannen för de kommunala respektive fristående grundskolorna ansvarar för att en skolpliktsanmälan görs till utbildningsenheten när en skolpliktig elev som är folkbokförd i Nacka har betydande frånvaro och skolans insatser har uttömts, så att det i princip enbart är ett föreläggande om vite gentemot vårdnadshavarna som återstår för att få tillbaka eleven till skolan.

³ Varje skola bör redan ha rutiner för att rapportera ogiltig frånvaro till huvudmannen. Riktlinjen anger en miniminivå i det fall rutiner inte redan är etablerade för detta.

Ovanstående punkter sammanfattar de huvudsakliga ändringar som föreslås. Den reviderade riktlinjen som föreslås, det vill säga med alla ändringar införda, återfinns i bilaga 1. För den riktlinje som gäller i dag och som beslutades 2013 hänvisas till bilaga 2.

Motivering till de föreslagna ändringarna

Genom de föreslagna ändringarna förtydligas det ansvar som hemkommunen respektive huvudmännen har för att säkerställa att skolplikten fullgörs, enligt skollagen.

Förändringarna kan bidra till att effektivisera arbetet med att främja närvaron och med att elever fullgör sin skolplikt. Framgång inom dessa områden innebär att elevernas rätt till utbildning säkerställs.

Eftersom de föreslagna ändringarna enbart förtydligar Nacka kommuns riktlinje utifrån det nationella regelverket för skolan så innebär de inga förändringar i de åtaganden som skolor och huvudmännen redan har.

Att förtydliga riktlinjen på föreslaget sätt förväntas främst bidra till att:

- skolorna blir uppmärksammade på att de kan vända sig till sin huvudman i det fall skolan behöver stöd i sitt arbete med att främja en elevs närvaro och med att säkerställa att eleven får sin rätt till utbildning tillgodosedd,
- huvudmannen är informerad när en skolpliktig elev vid deras skola har problematisk frånvaro,
- huvudmannen vid en skolpliktsanmälan av en elev har bedömt att skolan uttömt insatserna – och haft förutsättningar att vidta nödvändiga insatser – för att eleven ska gå i skolan och få sin rätt till utbildning tillgodosedd, men att detta inte är tillräckligt på grund av att vårdnadshavarnas ansvar för att eleven ska fullgöra skolplikten brister,
- utbildningsnämnden får för skolpliktsbevakningen adekvat information om när en skolpliktig elev som är folkbokförd i Nacka har betydande frånvaro från skolan.

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen utgår från det ansvarsfördelning som anges i skollagen och som alltså redan gäller och medför därför inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslagen kan bidra till att effektivisera arbetet med att främja närvaron i skolan och med att elever fullgör sin skolplikt. Framgång inom dessa områden innebär att elevers rätt till utbildning säkerställs och således att konsekvenserna för barn är positiva.

Bilagor

Bilaga 1: Riktlinje om att främja närvaro och skolplikt, reviderat förslag med alla ändringar införda

Bilaga 2: Riktlinje om att främja närvaro och skolplikt, beslutad 2013.

Lotta Valentin
Enhetschef
Utbildningsenheten

Åsa Arnell
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten